

**SZKOŁA
UCZĄCA SIĘ**

Efektywne doskonalenie nauczycieli

Jacek Strzemieczny

**Szkoła Ucząca się - Program Centrum Edukacji
Obywatelskiej i Polsko-Amerykańskiej
Fundacji Wolności**

Efektywne doskonalenia nauczycieli

W świecie badaczy panuje zgoda na to:

JAK POWINNO WYGLĄDAĆ EFEKTYWNE DOSKONALENIE NAUCZYCIELI

Zgoda dotyczy
treści, warunków i form doskonalenia.

Na podstawie: “Professional Learning in the Learning Profession” Linda Darling-Hammond i inni; Published by the National Staff Development Council and the School Redesign Network at Stanford University; February 2009.

Treści: koncentracja na uczeniu się uczniów

Doskonalenie nauczycieli powinno skupiać się na głównym zadaniu nauczyciela, jakim jest skuteczne opanowanie przez uczniów konkretnych treści i umiejętności.

korzystając z oceniania sumującego i kształtującego

prowadzić do fundamentalnej dla szkoły refleksji:

Jakimi metodami skutecznie nauczać danych treści i umiejętności?

Efektywne doskonalenia nauczycieli

Ocenianie kształtujące polega na pozyskiwaniu przez nauczyciela w trakcie nauczania informacji, które pozwolą rozpoznać, jak przebiega proces uczenia się uczniów, aby:

- 1. modyfikować dalsze nauczanie,**
- 2. dawać uczniom informację zwrotną pomagającą im się uczyć.**

Forma: Połączenie z praktyką nauczania i zasadami uczenia się

Doskonalenie powinno uwzględniać wiedzę na temat – „Jak nauczyciele się uczą?” i pomagać nauczycielowi zmieniać – czyli doskonalić stosowany przez niego sposób nauczania.

Cechy charakterystyczne uczenia się dorosłych:

- *Dorośli korzystają z szerokiego zakresu poprzednich doświadczeniach, wiedzy, modeli rozumienia świata, własnych decyzjach, zainteresowań, kompetencji i zasobów.*

Cechy charakterystyczne uczenia się dorosłych:

- *Dla dorosłych ważne jest znaczenie. Muszą znać powód dla którego mają się czegoś uczyć*
- *Dorośli skupiają się na rozwiązaniach. Nie interesuje ich zdobywanie wiedzy dla niej samej. Potrzebują wiedzy, która mogą natychmiast zastosować i dzięki której mogą rozwiązać problemy*

Cechy charakterystyczne uczenia się dorosłych:

Uczenie się dorosłych trzeba moderować, a nie nim kierować.

Dorośli chcą być traktowani jako osoby o takich samych prawach jak nauczający.

Potrzebują także odczuwać, że ich wiedza i potrzeby związane z preferowanym sposobem uczenia się, są traktowane z szacunkiem

Cechy charakterystyczne uczenia się dorosłych:

- *Dorośli potrzebują behawioralnej informacji zwrotnej, wolnej od opinii zawierających ocenę czy osąd*
- *Dorośli potrzebują dalszego wsparcia, aby mogli kontynuować proces uczenia się i dalej się rozwijać*

Forma: Połączenie z praktyką nauczania i zasadami uczenia się

W praktyce oznacza to:

- modelowanie – pokazywanie nauczycielom nowych praktyk,
- stworzenie dla nauczyciela warunków do wypróbowania proponowanych praktyk,
- stworzenie warunków dla refleksji nad zdobytym doświadczeniem.

Dydaktyzm – paradygmat mechanistyczny (nalewanie wiedzy do głowy ucznia)

Nauczanie podmiotowe - paradygmat poznawczo-społeczny

Uczący się jest podmiotem
procesu uczenia się.

Z udziałem interakcjach
społecznych nowa wiedza i
umiejętności „nadbudowują się”
na wiedzy i umiejętnościach już
opanowanych. Uzupełniają je,
korygują, wzmacniają.

Uczenie się uczniów jest jądrem edukacji

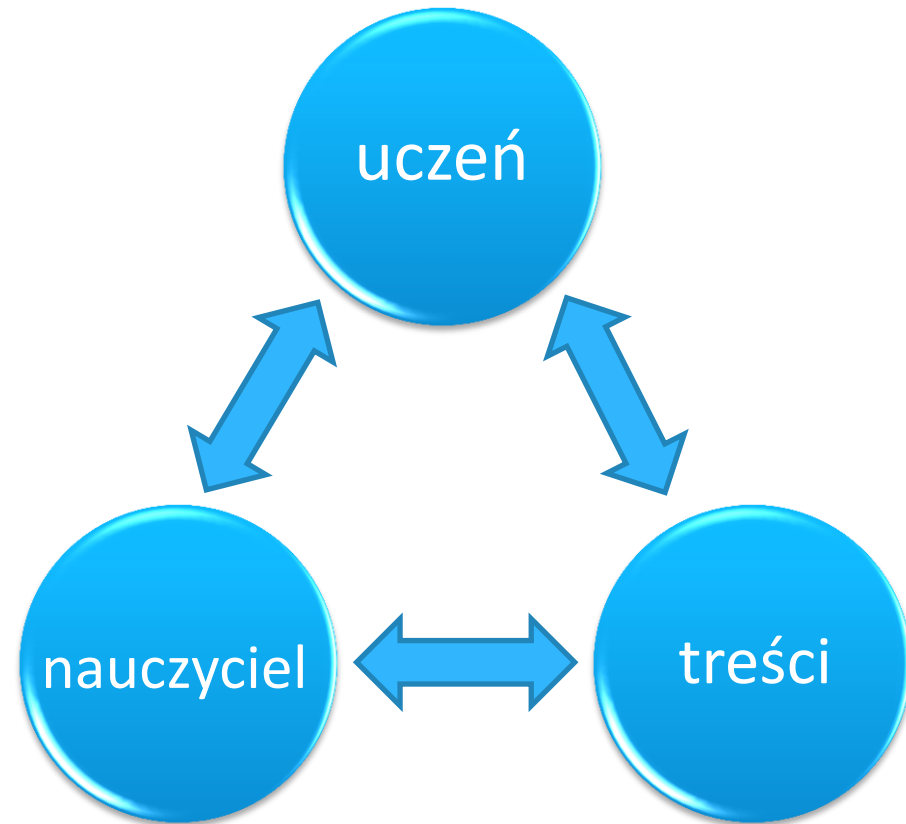
Szczególnie ważne w rozwiniętych systemach edukacyjnych, taki jaki mamy w Polsce

(wniosek z Raport McKinsey „Jak najlepiej doskonalone systemy szkolne na świecie stają się jeszcze lepsze, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2012”

RDZEŃ NAUCZANIA (Instructional Core)

**Poprawa uczenia się
uczniów wynika
wyłącznie z poprawy
rdzenia nauczania**

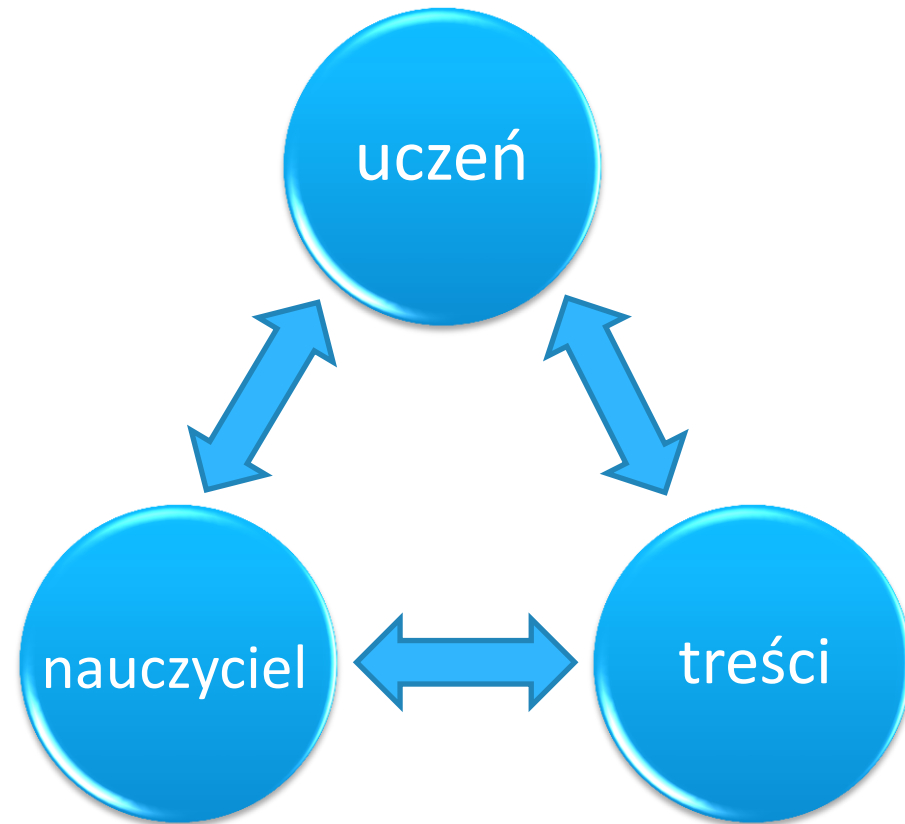
Richard Elmore,

RDZEŃ NAUCZANIA (Instructional Core)

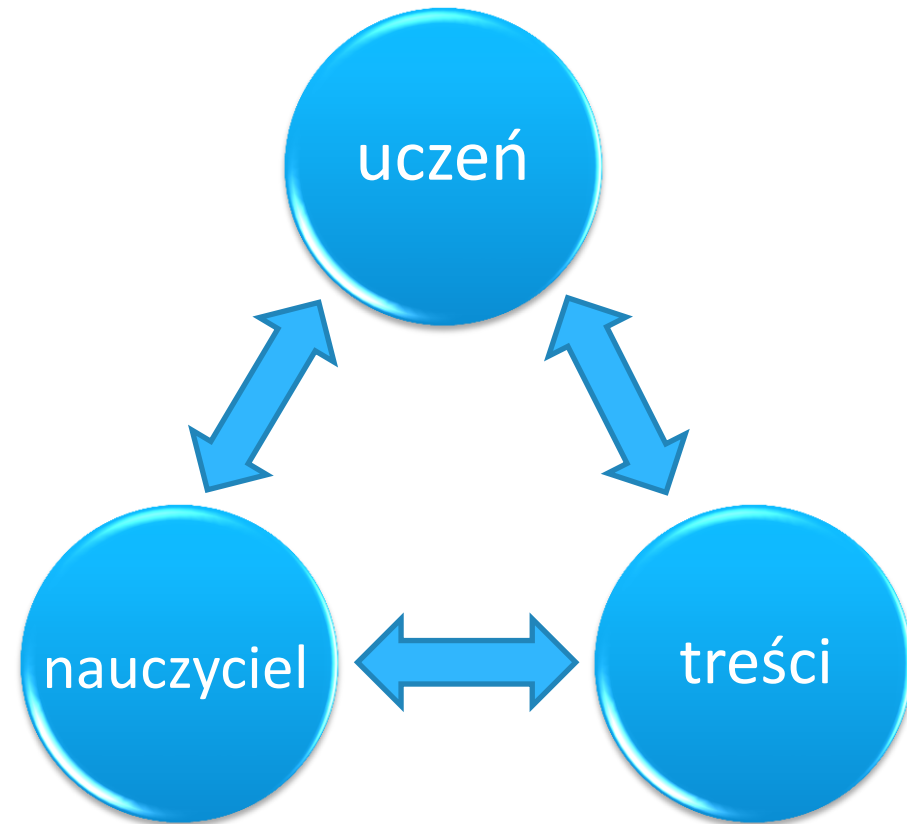
Mamy na to tylko trzy sposoby:

1. Poprawić jakość nauczanych **treści**.
2. Poprawić umiejętności i wiedzę **nauczycieli**, jak wybranych treści nauczać.
3. Poprawić stopień aktywnego uczenia się **uczniów**.

RDZEŃ NAUCZANIA (Instructional Core)

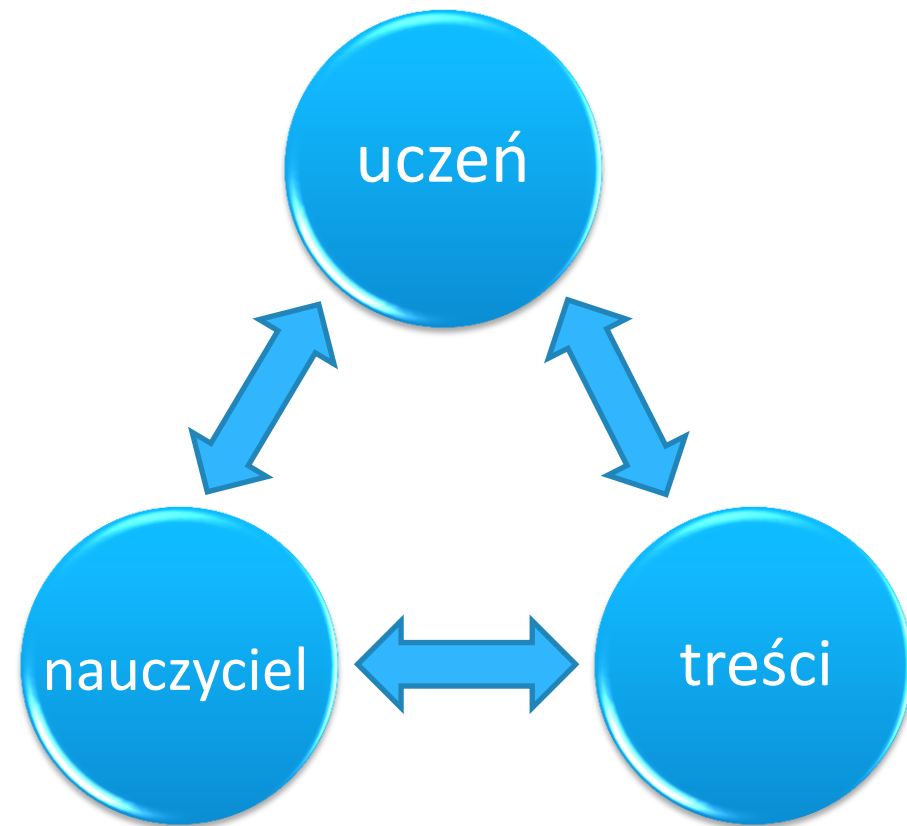
- Zmiana jednego elementu wymaga zmiany dwóch pozostałych.

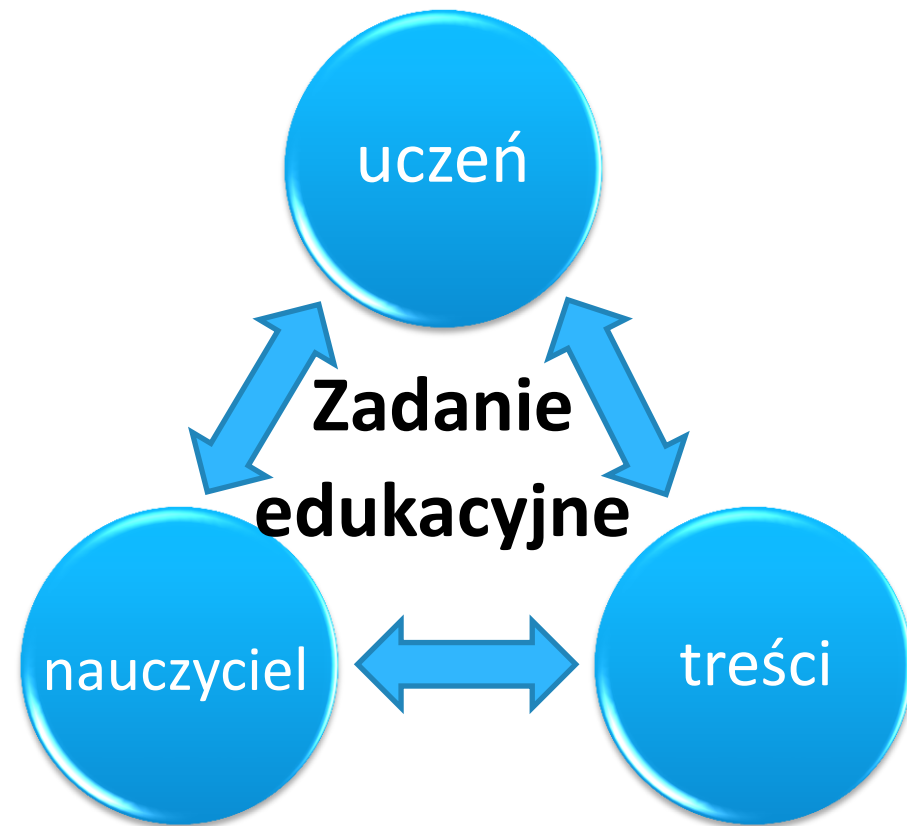
RDZEŃ NAUCZANIA (Instructional Core)

- Zmiana jednego elementu wymaga zmiany dwóch pozostałych.
- Jeśli czegoś w rdzeniu nie widać, to tego tam nie ma.

RDZEŃ NAUCZANIA (Instructional Core)

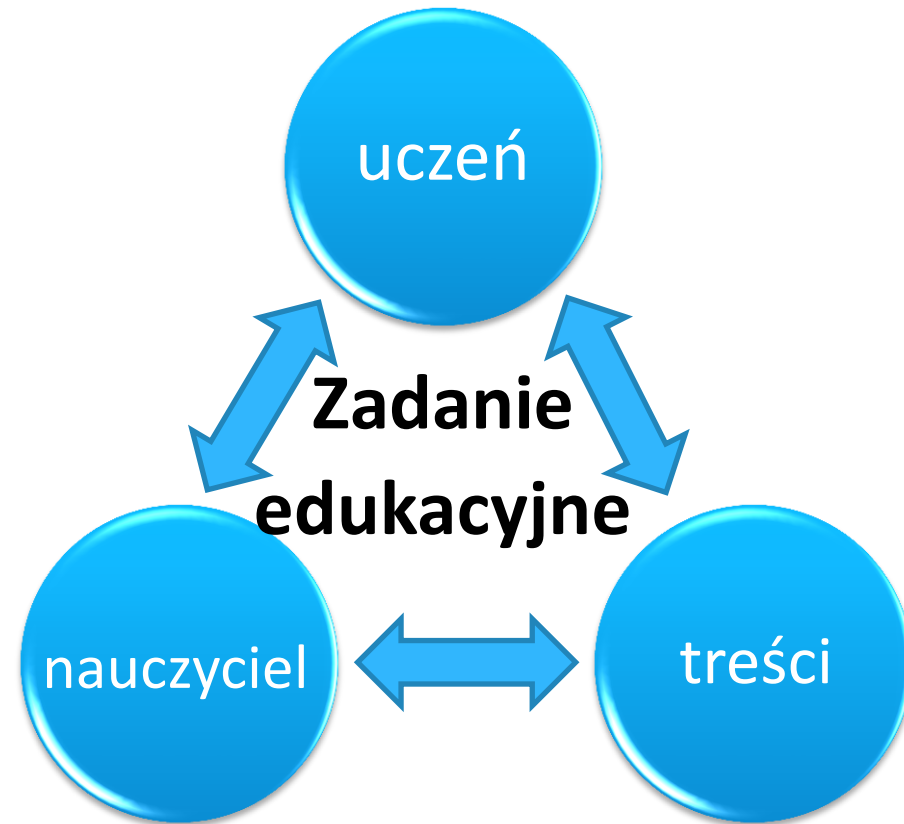
- Zmiana jednego elementu wymaga zmiany dwóch pozostałych.
- Jeśli czegoś w rdzeniu nie widać, to tego tam nie ma.
- Zadanie określa efekt.

RDZEŃ NAUCZANIA (Instructional Core)

- Zmiana jednego elementu wymaga zmiany dwóch pozostałych.
- Jeśli czegoś w rdzeniu nie widać, to tego tam nie ma.
- Zadanie określa efekt.

**Jakość nauczania
równa się jakości
zadań edukacyjnych
dawanych przez
nauczyciela
uczniom.**

Profesjonalizacja pracy nauczyciela

Profesjonalna praca nauczyciela

Profesjonalna praca nauczyciela

polega na systematycznym i wspólnym

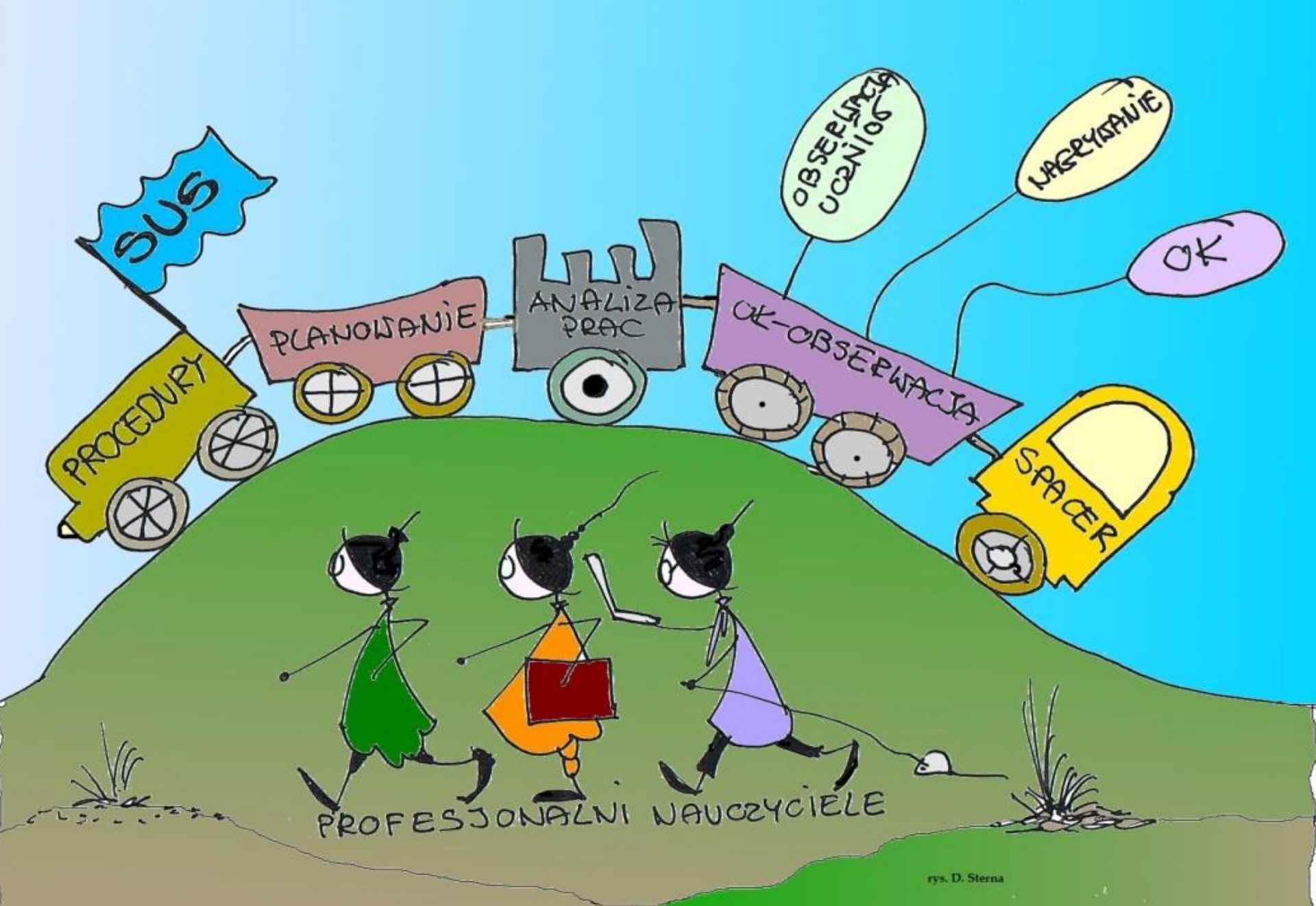
- **planowaniu,**
- **obserwowaniu**
- **omawianiu**

procesu uczenia się uczniów, a w konsekwencji

poprawianiu nauczania.

Profesjonalna praca nauczyciela

- Doskonalenie lekcji
- Analiza prac uczniów
- OK- obserwacja
- Nagrywanie lekcji
- Obserwacja wybranych uczniów
- Spacer edukacyjny

rys. D. Sterna

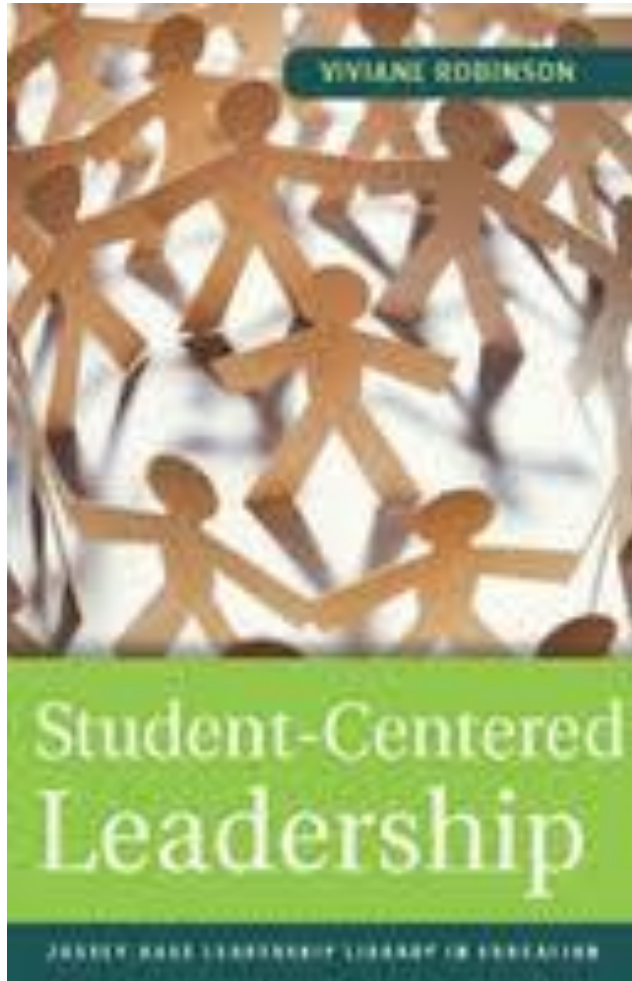

Efektywne doskonalenia nauczycieli

Dyrektor

**centralną osobą doskonalenia
nauczycieli**

Przywódstwo skoncentrowane na uczeniu się uczniów

„Student-centered leadership”

Viviane Robinson

San Francisco: Jossey Bass 2011.

Jak być dobrym liderem?

Nie wystarczają:

- dobre zarządzanie szkołą
- dobre relacje z nauczycielami, uczniami, rodzicami, jst,
- wprowadzanie innowacji,
- zapewnienie dobrej opinii o szkole.

Konieczne uzupełnienie koncentracją na uczeniu się uczniów

Efektywny dyrektor

Interwencja	Liczba badań	Rozmiar wpływu
Lider osobiście promujący doskonalenie i w nim uczestniczący	141	0,91
Regularne wizyty w klasach oraz dawanie kształtującej lub podsumowującej oceny	674	0,74
Lider nauczania	--	0,66
Lider inspirujący	229	0.40
Lider przekształcający szkołę	537	0,09

John Hattie Visible Learning 2009

PIĘĆ WYMIARÓW PRZYWÓDZTWA SKONCENTROWANEGO NA LICZENIU SIĘ LICZNIÓW

Ustalanie celów i oczekiwań	0,42
Strategiczne zapewnianie zasobów	0,31
Zapewnianie jakości nauczania	0,42
Przewodzenie uczeniu i rozwojowi nauczycieli	0,84
Zapewnienie uporządkowanego i bezpiecznego środowiska	0,27

Pięć wymiarów przywództwa skoncentrowanego na uczeniu się uczniów

Ustalanie celów i oczekiwań

0,42

Strategiczne zapewnianie zasobów

0,31

Zapewnianie jakości nauczania

0,42

Przewodzenie nauczycielom w uczeniu się i w rozwoju

0,84

Zapewnienie uporządkowanego i bezpiecznego środowiska

0,27

